

PREZENTÁCIA UKONČENÉHO PROJEKTU

ČÍSLO/	VEGA 1/0120/15
NÁZOV/	Časopisecký fenomén Slniečko v kontexte slovenskej detskej a národnej literárnej kultúry
TRVANIE/	2015 – 2016 – 2017
VEDÚCI/	Prof. PhDr. Ondrej Sliacky, CSc. z PdF UK
ZÁST.	Mgr. Miloš Ondráš, PhD. z PdF UK
RIEŠITELIA/	Prof. PhDr. Zuzana Stanislavová, CSc. z PdF Prešovskej univerzity Doc. PhDr. Michal Tokár, PhD. z PdF Prešovskej univerzity Doc. PaedDr. Martin Klimovič, PhD. z PdF Prešovskej univerzity PhDr. Markéta Andričíková, PhD. z FF UPJŠ Mgr. Eva Faithová, PhD. z PdF UK Mgr. Ľubica Horváthová, PhD. z PdF UK

PODSTATA PROJEKTU/

Napriek tomu, že časopis Slniečko je dominantným slovenským literárnym periodikom pre deti, kontinuálne najstarším v stredoeurópskom priestore, jeho výskumu – až na niekoľko článkových analýz – sa nevenovala adekvátna pozornosť. Najmä v 50. rokoch 20. storočia, keď bolo Slniečko pre svoju národno-kresťanskú orientáciu po februárovom komunistickom režime zlikvidované, jeho existencia bola tabuizovaná. Zmyslom projektu bolo preskúmať jeho hodnotový kontext, a to tak v spoločenských ako literárnych súvislostiach. Najpodstatnejšou výskumnou úlohou bolo zistiť, či sa Slniečko podieľalo na umeleckých iniciatívach, ktoré smerovali k premene didakticko-utilitárnej koncepcie tvorby pre deti na produktívnu a perspektívnu koncepciu umelecko-výchovnú a či v tomto smere zohralo len marginálnu úlohu. V súvislosti s tzv. matičným Slniečkom v čase Slovenskej republiky (1939 – 1945) úlohou riešiteľského tímu bolo predovšetkým zobjektívizovať jeho postoj pri ideologických intervenciách do výchovy detí mladšieho školského veku.

Spoločensko-literárny kontext Slniečka bol predmetom výskumu aj v jeho tzv. obnovenej fáze po roku 1969. Najdôležitejšou úlohou bolo ozrejmiť jeho zástoje

a postavenie v čase tzv. normalizácie, kedy v celej spoločnosti dochádzalo k deštrukcii spoločensko-humanistického idealizmu tzv. socializmu s ľudskou tvárou. Podieľalo sa Slniečko a v akej miere na tomto procese? Z literárno-vývinového hľadiska zásadným problémom bolo zistiť, aký tvorivý koncept bol v tomto čase prioritou Slniečka. Popri týchto zásadných ideových otázkach jednotliví riešitelia - podľa svojich profesijných orientácií – mali zanalyzovať čiastkové problémy, ktoré v konečnom dôsledku ovplyvňovali hodnotovú úroveň najobľúbenejšieho literárno-umeleckého časopisu slovenských detí.

TÉMY RIEŠITEĽOV

Ondrej Sliacky: Časopisy pre deti pred vznikom Slniečka, Spoločenský a literárny kontext Slniečka; **Martin Klimovič:** Básnická tvorba Slniečka; **Miloš Ondráš:** Podoby autorskej rozprávky v matičnom Slniečku; **Zuzana Stanislavová:** Spoločenská próza s vojnovou tematikou v obnovenom Slniečku; **Eva Faithová:** Literatúra faktu v Slniečku; **Markéta Andričíková:** Inonárodná literatúra v Slniečku; **Michal Tokár:** Ilustračná tvorba v Slniečku; **Ľubica Horváthová:** Jazyk Slniečka.

V doterajšom hoci len marginálnom výskume Slniečka po prvý raz zásluhou riešiteľa Michala Tokára, odborníka na detskú ilustráciu, došlo k hodnotovej identifikácii ilustračných vstupov. Výsledkom jeho výskumu je poznanie, že Slniečko tak v období medzivojnovom, ako v modernej fáze od roku 1969 bolo iniciátorom moderných ilustračných trendov. V jeho priestore sa sformovala i moderná slovenská ilustračná škola, ktorá v 70.-80. rokoch 20. storočia ako progresívny výtvarný element vstúpila i do medzinárodného kontextu.

DOSIAHNUTÉ VÝSLEDKY

Prvá analýza Slniečka v jeho deväťdesiatročnej histórii potvrdila predpoklad, že Slniečko svojou literárnou i výtvarnou podobou je fenoménom slovenskej detskej i národnej kultúry. Počas svojej dlhoročnej existencie sa v Slniečku utváral typ beletristiky, ktorá pozitívne ovplyvňovala estetické i mravné vedomie generácií slovenských detí. V tomto ohľade výskum potvrdil, že Slniečko sa svojmu zámeru „zošľachtovať“ detských čitateľov“ nespreneverilo ani počas ľudáckej ani počas komunistickej totality. Naopak. Vo svojich najlepších beletristických textoch, tak v jednom ako v druhom spoločenskom

období, usilovalo sa viesť deti k tým najpozitívnejším ľudským hodnotám. A čo je najdôležitejšie, robilo to umeleckým spôsobom.

Printový výstup predmetného výskumu vychádza v roku 2018 pod názvom:

Časopisecký fenomén Slniečko v kontexte slovenskej detskej a národnej literárnej kultúry

„V monografickej práci pozitívne hodnotím precíznosť, aktuálnosť a originalnosť spracovania nastoleného problému. Domnievam sa, že literárnovedná reflexia fenoménu Slniečka v kontexte slovenskej detskej a národnej literárnej kultúry v prezentovanej podobe môže prispieť ku komplexnému pohľadu na dejiny slovenskej literatúry pre deti a mládež.“

Doc. PaedDr. Bibiána Hlebová, PhD.